

สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนบุญสมบัติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

Montessori Teaching and Learning Environment at Boonyasombat Witthaya School, Sawi District, Chumporn Province

ผู้สดี ศรีสัมพันธ์*
ดร.สุพจน์ พันธนีเยะ**
กานดา สุขทุม***

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนบุญสมบัติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพรประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูผู้ช่วย ในโรงเรียนบุญสมบัติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .971 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความเข้าใจของประชากรในโรงเรียนบุญสมบัติวิทยาต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีในโรงเรียนบุญสมบัติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับของระดับความเข้าใจจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ 1) บทบาทของครูในระบบมอนเตสซอรี 2) เทคนิคการให้บทเรียน 3) หลักการสอนแบบมอนเตสซอรี 4) สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา และ 5) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรีตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพการจัดการเรียนการสอน มอนเตสซอรี

Abstract

The purpose of this study was to investigate the Montessori teaching and learning environment and suggestion at Boonyasombat Witthaya School, Sawi District,

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

** ดร.สุพจน์ พันธนีเยะ อาจารย์ที่ปรึกษาคณค้วอิสระ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

*** อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

Chumphon Province. The population for the study comprised 34 school personnel, including school administrators, teachers, and assistant teachers. A research instrument was a questionnaire with the reliability of .971. Statistics used in data analysis consisted of percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that:

The research participants' comprehension level towards the Montessori teaching and learning environment was at a moderate level in all aspects. When considering each aspect, the results demonstrated that almost all aspects were rated at the highest level. Ranked in descending order by mean of each aspect, the comprehension level results reported as follows: 1) Roles of teachers in Montessori education. 2) Learning techniques. 3) Montessori teaching principles. 4) Instructional media for language development, and 5) Basic knowledge of Montessori approach respectively.

Keywords: Learning Environment, Montessori Teaching

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีเป็นการจัดสภาพการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดยมีครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมือนบ้านและเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้เสรีภาพแก่เด็กให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองให้ใช้จิตใจซึมซับสิ่งแวดล้อมโดยครุ่นคิดถึงถึงความต้องการ

และความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ของเด็กและยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย การจัดการสอนแบบมอนเตสซอรีจะคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระจัดสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ให้เด็กได้ฝึกทักษะกลไกผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้ารู้จักควบคุมการทำงานด้วยตัวเอง เพราะมอนเตสซอรีเชื่อว่าเด็กคือ ผู้รู้ความต้องการของตนเองและมีความสามารถที่จะซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมได้ หลักสูตรของมอนเตสซอรีสำหรับเด็กวัย 3-6 ขวบ ครอบคลุมการศึกษา 3 ด้านคือ

1. ด้านทักษะกลไก (Motor Education) หรือกลุ่มประสบการณ์ชีวิต
2. ด้านประสาทสัมผัส (Education of the Senses)
3. ด้านการเขียนและคณิตศาสตร์ (Preparation For Writing an Arithmetic) หรือกลุ่มวิชาการเพื่อให้มีความเข้าใจในสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีในปัจจุบันและศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีใน โรงเรียนบุญยสมบัติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาของเด็กเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีในโรงเรียนบุญยสมบัติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีในโรงเรียนบุญยสมบัติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์รี่ ในโรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยา อำเภอศรี จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูผู้ช่วย ในโรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยา อำเภอศรี จังหวัดชุมพร รวมจำนวนทั้งสิ้น 34 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์รี่ในโรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยา อำเภอศรี จังหวัดชุมพร โดยมีตัวแปรที่ศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ประเมินความรู้การสอนแบบมอนเตสซอร์รี่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูผู้ช่วย ในโรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยา อำเภอศรี จังหวัดชุมพร และ การประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์รี่ ในโรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยา อำเภอศรี จังหวัดชุมพร โดยใช้แนวทางการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย: ตามแนวคิดมอนเตสซอร์รี่ ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่หรือสถานที่ในการศึกษา

โรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยา อำเภอศรี จังหวัดชุมพร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา

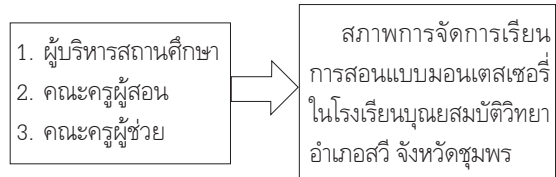
วิจัยระหว่างเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ถึง 30 เมษายน 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย

สำหรับในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการความรู้ การสอนแบบมอนเตสซอร์รี่ ในโรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยา อำเภอศรี จังหวัดชุมพร

ผู้ให้ข้อมูล

ตัวแปรที่ศึกษา

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี Montessori

เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ ในสภาพที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ เราต้องยอมรับนับถือเด็กในลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ควรจัดการศึกษาให้เด็กแต่ละคนตามความสามารถ และความต้องการตามธรรมชาติของเขา โดยพัฒนาการสอนให้สัมพันธ์กับพัฒนาการความต้องการของเด็ก

เด็กมีจิตซึมซาบได้ มนุษย์เรานี้เป็นผู้ให้การศึกษาแก่ตนเองและเปรียบจิตของเด็กเหมือนฟองน้ำ ซึ่งจะซึมซาบข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม เด็กใช้จิตในการหาความรู้ซึมซาบเอาสิ่งต่างๆ เข้าไปในจิตของตนเองได้ ในการพัฒนาของจิตที่ซึมซาบได้ มีทั้งระดับที่เราทำไปโดยที่รู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว อายุตั้งแต่เกิดถึง 3 ขวบ เป็นช่วงที่จิตซึมซาบโดยไร้ความรู้สึกโดยการพัฒนาประสาทที่ใช้ในการเห็น การได้ยิน การลิ้มรส การดมกลิ่น และการสัมผัส เด็กจะซึมซาบทุกอย่าง

ช่วงเวลาหลักของชีวิต คือช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในระยะแรกเป็นช่วงพัฒนาสติปัญญา และเด็กสามารถเรียนทักษะเฉพาะอย่างได้อย่างดี ครูจะต้องช่างสังเกตและใช้ประโยชน์จากเวลานี้ในการจัดเตรียมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ที่สุด

การเตรียมสิ่งแวดล้อม มอนเตสซอรีเชื่อว่า เด็กเรียนได้ดีที่สุดในสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมที่ได้ เตรียมเอาไว้ อย่างมีจุดหมายการจัดเตรียม สิ่งแวดล้อมเช่นนี้ เพื่อให้เด็กได้มีอิสระจากการควบคุม ของผู้ใหญ่ เด็กจะได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความคิด ของตนเองบ้าง

การศึกษาด้วยตนเองเด็กสามารถเรียนได้ ด้วยตนเองจากการที่เด็กมีอิสระในสิ่งแวดล้อมที่จัดเตรียม ไว้ อย่างสมบูรณ์การศึกษาด้วยตนเองควรจะมีบทบาท มากขึ้นในวงการศึกษาและควรจะเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ในการเรียนเพิ่มขึ้นหรือลดวิธีการให้ครูเป็นศูนย์กลาง ในการเรียน

หลักสูตรของการสอนแบบ Montessori

วิถีทางของการเรียนการสอนแบบ Montessori นั้น เป็นหลักการที่คำนึงถึงเด็ก ความต้องการของเด็ก ในการเรียน ได้มีการเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เด็ก ได้ทำงานด้วยตนเอง สิ่งแวดล้อม และเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ นั้น ได้จัดระบบไว้เพื่อให้เด็กได้พัฒนา ตนเอง โปรแกรมจัดเอาไว้ให้เด็กได้เป็นผู้เรียนที่มีอิสระ การควบคุมความผิดพลาดในการทำงานก็ด้วยการใช้ วัสดุเหล่านั้นเอง และสิ่งแวดล้อมที่จัดเอาไว้ให้ตัวเอง เป็นตัวที่ทำให้เด็กมีอิสระ

หลักสูตรพื้นฐานสำหรับเด็กอายุ 1.6 - 6 ปี แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ

กลุ่มประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มประสาทสัมผัส

กลุ่มวิชาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบ Montessori

โรงเรียนที่ใช้การสอนแบบ Montessori นั้น กิจกรรมถือเป็นส่วนสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่ดำเนินไป ในโรงเรียน เด็กเล็กควรจะเรียนด้วยร่างกายทั้งหมด โดยเน้นทางด้านการศึกษาฝึกฝนทางประสาทสัมผัส กิจกรรม

หรืองานที่เด็กทำจะต้องมีความหมาย อุปกรณ์การเรียน ได้วางรูปแบบเอาไว้ให้เด็กได้ทำงานต่าง ๆ เป็นไปตาม ขั้นตอน ซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กได้ทำงานต่อไป การเขียน ก็เป็นจุดรวมของทั้งการเห็น การได้ยิน และการสัมผัส การแสดงออกทางการเขียนจะผ่านขั้นตอนต่างๆจากการ สัมผัสรูปทรงเรขาคณิต สัมผัสรูปพยัญชนะ สระจาก บัตรตัวอักษรและกระดาดทราย ใช้ดินสอสีลากไป ตามกรอบแผ่นภาพโลหะ และเติมลายเส้นไปในกรอบ แผ่นภาพโลหะที่วางไว้ ประสมคำโดยใช้ตัวอักษรต่าง ๆ และเขียนคำลำดับจากรูปธรรมไปสู่นามธรรมนี้ เป็นแนวคิดแฝงอยู่ในการจัดอุปกรณ์การเรียน

ในการทำงาน ครูจะต้องคอยสังเกตว่า เด็กพร้อมที่จะเรียนอุปกรณ์ในขั้นตอนต่อไปหรือยัง ตามลำดับความยาก - ย่าง หรือตามที่นักเรียนร้องขอ การแสดงอุปกรณ์ มี 3 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

ขั้นที่ 1 : เชื่อมโยงการรับรู้ทางประสาทสัมผัส กับชื่อ

ขั้นที่ 2 : รู้จักชื่อของสิ่งของ

ขั้นที่ 3 : จำชื่อได้สอดคล้องกับอุปกรณ์

การสอนแนวนั้นจะเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบ สิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง โดยเน้นการฝึกฝนทางด้านประสาท สัมผัสทั้งสองข้างของเด็ก ๆ ซึ่งถือว่าเป็นครูคนสำคัญของ เด็ก และแนวคิดนี้เชื่อว่าถ้าเด็กได้มีบางสิ่งบางอย่าง ที่ จะจับต้องและบิด หรือหมุน ด้วยมือ สมองจะทำหน้าที่ ตอบสนองได้

วัสดุอุปกรณ์ จึงจัดว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสอนแนวนั้น ความมีอิสระภาพ การศึกษาด้วยตนเอง และการฝึกฝนทางประสาทสัมผัสนี้เอง คือจุดสำคัญของการสอนแนว Montessori ที่ใช้กันทั่วโลกจนถึงปัจจุบัน มากกว่า 100 ปี

โรงเรียน Montessori ทั่วโลก จะใช้อุปกรณ์ การสอนแบบเดียวกันทั้งหมด ขณะเดียวกันก็มีคารอนุโลม ให้ใช้อุปกรณ์บางอย่างที่ทำจากวัสดุท้องถิ่น แต่ต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ที่กำหนด

ห้องเรียนของการสอนแนวนี้ จะมีลักษณะพิเศษ คือเปิดโล่ง เด็กจะได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระตามความต้องการของตน ในห้องเรียนจะไม่มีโต๊ะและเก้าอี้ครุ ภายในห้องมีชั้นวางของ ซึ่งอยู่ในระดับสายตาบนชั้นมีอุปกรณ์ Montessori จัดวางไว้เป็นหมวดหมู่ มีตำแหน่งการวางที่แน่นอน และมีเพียง 1 ชั้น ต่อ 1 อุปกรณ์ เพื่อฝึกให้เด็กได้รู้จักการคอย

ครูผู้สอนจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอน จากศูนย์ฝึกอบรมครูของระบบการสอนแบบ Montessori การประเมินผลของระบบ Montessori จะใช้การสังเกตความสามารถ ในการทำกิจกรรมของเด็ก ในแต่ละกลุ่มวิชาการ ใช้อุปกรณ์การเรียนในแต่ละชั้น

จัดการเรียนการสอนที่เน้นที่เด็กเป็นสำคัญทางโรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ของทางกระทรวงศึกษาธิการเข้ากับนวัตกรรมการสอนแบบมอนเตสซอรีที่ระบุการเรียนรู้พหุปัญญา และการสอนภาษาตามธรรมชาติ เน้นการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เป็นก้าวแรกสู่เส้นทางการเรียนรู้ อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่การเติบโตขึ้นเป็นคนดีที่เก่งและมีความสุขต่อไป

แนวการสอนแบบมอนเตสซอรีเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยถือว่ามือทั้งสองข้างเป็นครูที่สำคัญ เพราะเมื่อสองมือได้จับต้องสิ่งต่าง ๆ สมองก็จะเกิดการเรียนรู้ แนวการสอนนี้จะเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เด็กสามารถเรียน การอ่าน การเขียน และคิดคำนวณโดยวิธีที่เป็นธรรมชาติ เช่นเดียวกับการหัดเดินและหัดพูด

การสอนแบบมอนเตสซอรี เป็นการสอนรูปแบบหนึ่งที่เหมาะกับบริบทสังคมไทยและช่วยลดข้อขัดแย้งในสังคมลงไปได้ในเรื่องการสอนเด็กปฐมวัย เพราะมีระบบการจัดการเรียน การสอนที่ชัดเจนเป็นการสอนรายบุคคล โดยมีอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เตรียมความพร้อม

ในการเรียนทุกกลุ่มวิชาให้เด็กได้เรียนรู้ก่อนที่จะก้าวไปสู่การอ่าน เขียน คิดเลข

1. หลักการแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี มีหลักการที่สำคัญ 5 ประการ

1.1 เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ (Respect for the Child) มอนเตสซอรี เชื่อว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เราจึงต้องยอมรับเด็กในลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน

1.2 เด็กมีจิตที่ซึมซาบได้ (Absorbent Mind) มอนเตสซอรีเปรียบเทียบจิตใจของเด็กเหมือนฟองน้ำที่จะซึมซับข้อมูลจากประสบการณ์

1.3 ช่วงเวลาหลักของชีวิต (Sensitive Period) ช่วงเวลาสำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ ไม่ใช่ช่วงมหาวิทยาลัย แต่เป็นช่วงแรกเกิด ถึง 6 ขวบ เป็นช่วงเวลาของการพัฒนาสติปัญญา บุคลิกภาพ และทักษะต่าง ๆ

1.4 การเตรียมสิ่งแวดล้อม (Prepared Environment) มอนเตสซอรีเชื่อว่าเด็กเรียนรู้ได้ดีในสภาพแวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้อย่างดี

1.5 การศึกษาด้วยตนเอง (Self or Auto-education) เด็กๆสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในสิ่งแวดล้อมที่จัดเอาไว้อย่างสมบูรณ์

2. หลักสูตรการสอนแบบมอนเตสซอรี แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มวิชาดังนี้

2.1 กลุ่มประสบการณ์ชีวิต (Practical Life Exercises) เน้นการฝึกการช่วยเหลือตนเอง การดูแลกิจวัตรประจำวัน และการดูแลสิ่งแวดล้อม ฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ และการประสานสัมพันธ์ตาและมือ พัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ฝึกสมาธิ และระเบียบวินัย และช่วยเชื่อมโยงเด็กระหว่างบ้านกับโรงเรียน

2.2 กลุ่มประสาทสัมผัส (Sensorial Exercises) เน้นการพัฒนาประสาทสัมผัสทั้งห้า ฝึกฝนให้เป็นคนช่างสังเกต ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ

รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาดในการทำงานด้วยตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์ เด็กจะได้สำรวจค้นหาและทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันจะเป็นการเปิดเส้นทางสู่การเรียนรู้

2.3 กลุ่มวิชาการ (Academic Introduction) มุ่งฝึกพื้นฐานที่ถูกต้องในการเรียนภาษาและคณิตศาสตร์ เด็กจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยใช้อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีเป็นสื่อในการเรียนรู้ เช่น ฝึกเขียนจากประสาทสัมผัสโดยการใช้ตัวอักษรกระดาษทราย เป็นต้น

3. การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรี

การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรีเป็นชั้นเรียนแบบคละอายุ เพื่อเป็นการจำลองบรรยากาศของบ้าน โดยมุ่งหวังให้เด็กรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พี่จะมีโอกาสช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้อง ขณะที่น้องก็จะมีโอกาสทำตามแบบอย่างของพี่ เป็นการฝึกทักษะการใช้ชีวิตในสังคมที่บุคคลมีความแตกต่างกัน

4. อุปกรณ์การสอนแบบมอนเตสซอรี

อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย และผ่านการพิสูจน์มาแล้วว่าเป็นอุปกรณ์ที่เด็กชอบและเหมาะกับวัยของเด็กอย่างแท้จริงอุปกรณ์แต่ละชิ้นจะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะในการใช้และครอบคลุมหลักสูตรทั้ง 3 กลุ่มวิชาซึ่งโรงเรียนมอนเตสซอรีทั่วโลกจะใช้อุปกรณ์แบบเดียวกันทั้งหมด แต่ปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละท้องถิ่น อุปกรณ์จะถูกจัดเรียงอย่างเป็นระบบตามลำดับจากง่ายไปหายาก และมีขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการเลือกใช้อุปกรณ์ได้ตามความต้องการ ควรนำแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวมาบูรณาการและจัดเป็นกิจกรรมที่หลากหลายดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมมอนเตสซอรี (Montessori)
2. ภาษาอังกฤษ (English)

3. ศิลปะสร้างสรรค์ (Art and Crafts)
4. ดนตรี (Music and Movement)
5. พืชผักสวนครัว (Gardening)
6. กิจกรรมทำอาหาร (Cooking)
7. พลศึกษา (Physical Education)
8. ธรรมชาติน่ารู้ (Nature around me)

การจัดเรียนตามแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี

การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรีเป็นชั้นเรียนแบบคละอายุ เพื่อเป็นการจำลองบรรยากาศของบ้าน มุ่งหวังให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พี่จะมีโอกาสช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้อง ๆ ขณะที่น้องๆก็จะมีโอกาสทำตามแบบอย่างของพี่ เป็นการฝึกทักษะการใช้ชีวิตในสังคมที่บุคคลมีความแตกต่างกัน

หลักการจัดห้องเรียนจะเริ่มใช้ในระดับชั้นเตรียมอนุบาล - ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยมีการจัดการดังนี้คือ

1. ระดับชั้นเตรียมอนุบาล ทำการคละอายุ โดยแบ่งเกณฑ์ห้องละไม่เกิน 20 คน
2. ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และปีที่ 2 จะทำการคละระดับชั้นละ 12 คน (จำกัด 24 คน)
3. ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีในโรงเรียนอนุบาลสมมติวิทยา อำเภอศรี จังหวัดชุมพร ระดับความเข้าใจของประชากรในโรงเรียนอนุบาลสมมติวิทยาในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 บทบาทของครูในระบบมอนเตสซอรี มีระดับความเข้าใจในหลักการสอน บทบาทของครูเทคนิคการให้บทเรียนของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา ในการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนอนุบาลสมมติวิทยา อำเภอศรี

จังหวัดชุมพร บทบาทของครูในระบบมอนเตสซอร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยมีครูมีหน้าที่นำเสนอบทเรียนโดยแนะนำอุปกรณ์ต่อเด็กในการให้บทเรียนมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ครูช่วยให้เด็กมีสมาธิอยู่กับกิจกรรมที่ทำ เพื่อนำไปสู่พัฒนาการ ครูเป็น “ผู้พิทักษ์” ไม่ให้เด็กถูกรบกวนจากผู้อื่นหรือสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างความสมบูรณ์ในการทำงานให้เด็กและครูมีทักษะการสังเกตเด็ก ครูสังเกตการทำงานของลูก ตั้งแต่เริ่มนำอุปกรณ์จากชั้นมาสู่พื้นที่ทำงาน ขณะปฏิบัติและทำเสร็จเก็บกลับชั้นวางอุปกรณ์ตามเดิมตามลำดับ

1.2 เทคนิคการให้บทเรียนมีระดับความเข้าใจในหลักการสอน บทบาทของครู เทคนิคการให้บทเรียนของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา ในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์ ในโรงเรียนบุญสมสวัสดิวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เทคนิคการให้บทเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยการเริ่มงานในการสอนแบบมอนเตสซอร์ ครูจะเป็นผู้สร้างความคุ้นเคยกับอุปกรณ์ให้แก่เด็กสร้างความคุ้นเคยกับอุปกรณ์สร้างข้อตกลงร่วมกับเด็กให้บทเรียนแก่เด็กมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือบทเรียน ครูทำหน้าที่ตรวจสอบความคิดรวบยอดของเด็กจากแบบฝึกหัดที่เด็กได้ปฏิบัติ บทบาทหลักของครูคือให้ข้อเสนอแนะของสิ่งต่างๆที่เด็กใช้ทำงาน เป็นการให้บทเรียนด้วยการสอน 3 ขั้นตอน ตามลำดับ

1.3 หลักการสอนแบบมอนเตสซอร์ มีระดับความเข้าใจในหลักการสอน บทบาทของครู เทคนิคการให้บทเรียนของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา ในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์ ในโรงเรียนบุญสมสวัสดิวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร หลักการสอนแบบมอนเตสซอร์

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยมี ครูเป็น “ผู้สังเกต” การสังเกตเด็ก เป็นกระบวนการที่เกิดจากการที่ครูสังเกตเด็กมากกว่าการเตรียมการสอน ตามหลักสูตรมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ครูเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อให้เด็กมีการศึกษาด้วยตนเอง/พึ่งตนเอง ครูจัดเตรียมสภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เด็กไม่ต้องพึ่งผู้ใหญ่โดยการเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เด็กสามารถพึ่งตนเอง และครูให้การยอมรับนับถือเด็กให้ความเคารพเด็กโดยการอนุญาตให้เด็กได้เลือกทำงานในสิ่งที่ตนเองต้องการ และเวลาในการทำงานนานเท่าที่ต้องการ อิสระภายใต้ขอบเขตที่กำหนด เด็ก ๆ มีอิสระที่จะเลือกทำงานที่ตนเองชอบแต่ไม่มีอิสระที่จะปฏิเสธการทำงานตามลำดับ

สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา มีระดับความเข้าใจในหลักการสอน บทบาทของครู เทคนิคการให้บทเรียนของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา ในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์ ในโรงเรียนบุญสมสวัสดิวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยครูใช้สื่อเพื่อพัฒนาการจำแนกเสียงและรู้จักคำศัพท์ใหม่ เช่น สื่อชุดพยัญชนะต้น เป็นต้นเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือครูใช้สื่อเพื่อพัฒนาการสร้างคำ เช่น แบบฝึกสะกดคำ กระดานสะกดคำ กระดานสร้างคำ ห่วงบัตรคำ กระดานอ่านคำ เป็นต้น และครูใช้สื่อฝึกกล้ามมือ เช่น กรอบไม้ ออกแบบรูปทรงเรขาคณิต ตัวอักษร กระดาษทราย เป็นต้นตามลำดับ

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอร์ มีระดับความเข้าใจในหลักการสอน บทบาทของครู เทคนิคการให้บทเรียนของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา ในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์ ในโรงเรียน

บุญสมบัณฑิตวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยประสาทรับรู้ด้วยการมองเห็นเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือประสาทรับรู้จากการฟังและกิจกรรมการดูแลตนเองตามลำดับ

1. ผลการประชุมกลุ่มเพื่อศึกษาและแนะนำสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีเพื่อใช้ใน โรงเรียนบุญสมบัณฑิตวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ดังต่อไปนี้

หลักสูตรของการสอนแบบ Montessori

วิถีทางของการเรียนการสอนแบบ Montessori นั้น เป็นหลักการที่คำนึงถึงเด็ก ความต้องการของเด็กในการเรียน ได้มีการเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เด็กได้ทำงานด้วยตนเอง สิ่งแวดล้อม และเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ นั้น ได้จัดระบบไว้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเอง โปรแกรมจัดเอาไว้ให้เด็กได้เป็นผู้เรียนที่มีอิสระ การควบคุมความผิดพลาดในการทำงานก็ด้วยการใช้วัสดุเหล่านั้นเอง และสิ่งแวดล้อมที่จัดเอาไว้ให้ตัวเองเป็นตัวที่ทำให้เด็กมีอิสระ

หลักสูตรพื้นฐานสำหรับเด็กอายุ 1 .6 - 6 ปี แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

กลุ่มประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มประสาทสัมผัส

กลุ่มวิชาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบ Montessori

โรงเรียนที่ใช้การสอนแบบ Montessori นั้น กิจกรรมถือเป็นส่วนสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่ดำเนินไปในโรงเรียน เด็กเล็กควรจะได้เรียนด้วยร่างกายทั้งหมด โดยเน้นทางด้านการศึกษาฝึกฝนทางประสาทสัมผัส กิจกรรมหรืองานที่เด็กจะต้องมีความหมาย อุปกรณ์การเรียนได้วางรูปแบบเอาไว้ให้เด็กได้ทำงานต่าง ๆ เป็นไปตามขั้นตอนซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กได้ทำงานต่อไป การเขียนก็เป็นจุดรวมของทั้งการเห็น การได้ยิน และการสัมผัส

การแสดงออกทางการเขียนจะผ่านขั้นตอนต่างๆ จากการสัมผัสรูปทรง เรขาคณิต สัมผัสรูปพยัญชนะ สระ จากบัตรตัวอักษรและกระดาดทราย ใช้ดินสอสีลากไปตามกรอบแผ่นภาพโลหะและเติมลายเส้นไปในกรอบแผ่นภาพโลหะที่ว่างไว้ ประสมคำโดยใช้ตัวอักษรต่างๆ และเขียนคำลำดับจากรูปธรรมไปสู่นามธรรมนี้เป็นแนวคิดแฝงอยู่ในการจัดอุปกรณ์การเรียน

ในการทำงาน ครูจะต้องคอยสังเกตว่า เด็กพร้อมที่จะเรียนอุปกรณ์ในขั้นตอนต่อไปหรือยังตามลำดับความยาก - ย่าง หรือตามที่นักเรียนร้องขอ

การแสดงผลงาน มี 3 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

ขั้นที่ 1 : เชื่อมโยงการรับรู้ทางประสาทสัมผัส

กับชื่อ

ขั้นที่ 2 : รู้จักชื่อของสิ่งของ

ขั้นที่ 3 : จำชื่อได้สอดคล้องกับอุปกรณ์

การสอนแนวนี้จะเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง โดยเน้นการฝึกฝนทางด้านประสาทสัมผัสมือทั้งสองข้างของเด็ก ๆ ซึ่งถือว่าเป็นครูคนสำคัญของเด็ก และแนวคิดนี้เชื่อว่าถ้าเด็กได้มีบางสิ่งบางอย่างที่จะจับต้องและบิด หรือหมุน ด้วยมือ สมองจะทำหน้าที่ตอบสนองได้ วัสดุอุปกรณ์ จึงจัดว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสอนแนวนี้ ความมีอิสระภาพ การศึกษาด้วยตนเอง และการฝึกฝนทางประสาทสัมผัสตัวเอง คือจุดสำคัญของการสอนแนว Montessori ที่ใช้กันทั่วโลกจนถึงปัจจุบันมากกว่า 100 ปี

โรงเรียน Montessori ทั่วโลก จะใช้อุปกรณ์การสอนแบบเดียวกันทั้งหมด ขณะเดียวกันก็มีการอนุโลมให้ใช้อุปกรณ์บางอย่างที่ทำจากวัสดุท้องถิ่น แต่ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดห้องเรียนของการสอนแนวนี้ จะมีลักษณะพิเศษ คือเปิดโล่ง เด็กจะได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระตามความต้องการของตน ในห้องเรียนจะไม่มีโต๊ะและเก้าอี้ครู ภายในห้องมีชั้นวางของ ซึ่งอยู่ในระดับสายตาบนชั้นมีอุปกรณ์ Montessri จัดวางไว้เป็นหมวดหมู่

มีตำแหน่งการวางที่แน่นอน และมีเพียง 1 ชั้น ต่อ 1 อุปกรณ์ เพื่อฝึกให้เด็กได้รู้จักรอคอย

ครูผู้สอนจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนจากศูนย์ฝึกอบรมครูของระบบการสอนแบบ Montessori การประเมินผลของระบบ Montessori จะใช้การสังเกตความสามารถในการทำกิจกรรมของเด็กในแต่ละกลุ่มวิชาการใช้อุปกรณ์การเรียนรู้ในแต่ละชั้น

จัดการเรียนการสอนที่เน้นที่เด็กเป็นสำคัญทางโรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ของทางกระทรวงศึกษาธิการเข้ากับนวัตกรรมการสอนแบบมอนเตสซอรี ทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญาและการสอนภาษาตามธรรมชาติเน้นการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเพื่อให้เป็นก้าวแรกสู่เส้นทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่การเติบโตขึ้นเป็นคนดีที่เก่งและมีความสุขต่อไป

แนวการสอนแบบมอนเตสซอรีเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่างๆด้วยตนเองโดยถือว่ามือทั้งสองข้างเป็นครูที่สำคัญ เพราะเมื่อสองมือได้จับต้องสิ่งต่างๆ สมอาก็จะเกิดการเรียนรู้ แนวการสอนนี้จะเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เด็กสามารถเรียนการอ่าน การเขียน และคิดคำนวณโดยวิธีที่เป็นธรรมชาติเช่นเดียวกับการหัดเดินและหัดพูด

การสอนแบบมอนเตสซอรี เป็นการสอนรูปแบบหนึ่งที่เหมาะกับบริบทสังคมไทยและช่วยลดข้อขัดแย้งในสังคมลงไปได้ในเรื่องการสอนเด็กปฐมวัย เพราะมีระบบการจัดการเรียน การสอนที่ชัดเจนเป็นการสอนรายบุคคลโดยมีอุปกรณ์ต่างๆที่เตรียมความพร้อมในการเรียนทุกกลุ่มวิชาให้เด็กได้เรียนรู้ก่อนที่จะก้าวไปสู่การอ่าน เขียน คิดเลข

1. หลักการแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี
มีหลักการที่สำคัญ 5 ประการ

1.1 เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ

(Respect for the Child) มอนเตสซอรีเชื่อว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เราจึงต้องยอมรับเด็กในลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน

1.2 เด็กมีจิตที่ซึมซาบได้ (Absorbent Mind) มอนเตสซอรีเปรียบจิตของเด็กเหมือนฟองน้ำที่จะซึมซับข้อมูลจากประสบการณ์

1.3 ช่วงเวลาหลักของชีวิต (Sensitive Period) ช่วงเวลาสำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ไม่ใช่ช่วงมหาวิทยาลัย แต่เป็นช่วงแรกเกิด ถึง 6 ขวบ เป็นช่วงเวลาของการพัฒนาสติปัญญา บุคลิกภาพ และทักษะต่างๆ

1.4 การเตรียมสิ่งแวดล้อม (Prepared Environment) มอนเตสซอรีเชื่อว่าเด็กเรียนรู้ได้ดีในสภาพแวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้อย่างดี

1.5 การศึกษาด้วยตนเอง (Self or Auto-education) เด็กๆ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในสิ่งแวดล้อมที่จัดเอาไว้อย่างสมบูรณ์

2. หลักสูตรการสอนแบบมอนเตสซอรีแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มวิชาดังนี้

2.1 กลุ่มประสบการณ์ชีวิต (Practical Life Exercises) เน้นการฝึกการช่วยเหลือตนเอง การดูแลกิจวัตรประจำวัน และการดูแลสิ่งแวดล้อม ฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่ และการประสานสัมพันธ์ตาและมือ พัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ฝึกสมาธิและระเบียบวินัยและช่วยเชื่อมโยงได้กระหว่างบ้านกับโรงเรียน

2.2 กลุ่มประสาทสัมผัส (Sensorial Exercises) เน้นการพัฒนาประสาทสัมผัสทั้งห้า ฝึกฝนให้เป็นคนช่างสังเกต ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาดในการทำงานด้วยตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์ เด็กจะได้สำรวจค้นหาและทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันจะเป็นการเปิดเส้นทางสู่การเรียนรู้

2.3 กลุ่มวิชาการ (Academic

Introduction) มุ่งฝึกพื้นฐานที่ถูกต้องในการเรียน ภาษาและคณิตศาสตร์เด็กจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการ อย่างเป็นขั้นตอนจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยใช้ อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีเป็นสื่อในการเรียนรู้ เช่น ฝึกเขียนจากประสาทสัมผัสโดยการใช้ตัวอักษร กระดาษทราย เป็นต้น

3. การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรี

การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรีเป็น ชั้นเรียนแบบคละอายุ เพื่อเป็นการจำลองบรรยากาศ ของบ้าน โดยมุ่งหวังให้เด็กรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พึ่งมีโอกาสช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้อง ขณะที่น้องก็จะมีโอกาสทำตามแบบอย่างของพี่ เป็นการ ฝึกทักษะการใช้ชีวิตในสังคมที่บุคคลมีความแตกต่างกัน

4. อุปกรณ์การสอนแบบมอนเตสซอรี

อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีได้รับการ ออกแบบให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย และผ่านการพิสูจน์มาแล้วว่าเป็นอุปกรณ์ที่เด็กชอบ และ เหมาะกับวัยของเด็กอย่างแท้จริง อุปกรณ์แต่ละชิ้นจะมี จุดมุ่งหมายเฉพาะในการใช้และครอบคลุมหลักสูตร ทั้ง 3 กลุ่มวิชาซึ่งโรงเรียนมอนเตสซอรีทั่วโลกจะใช้ อุปกรณ์แบบเดียวกันทั้งหมด แต่ปรับให้เข้ากับบริบท ของแต่ละท้องถิ่น อุปกรณ์จะถูกจัดเรียงอย่างเป็นระบบ ตามลำดับจากง่ายไปหายาก และมีขนาดที่เหมาะสม กับเด็ก เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการเลือกใช้ อุปกรณ์ได้ตามความต้องการ

ควรนำแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ ดังกล่าวมาบูรณาการและจัดเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมมอนเตสซอรี (Montessori)
2. ภาษาอังกฤษ (English)
3. ศิลปะสร้างสรรค์ (Art and Crafts)
4. ดนตรี (Music and Movement)
5. ฝึกผักสวนครัว (Gardening)
6. กิจกรรมทำอาหาร (Cooking)

7. พลศึกษา (Physical Education)

8. ธรรมชาติน่ารู้ (Nature around me)

การจัดเรียนตามแนวการสอนแบบ

มอนเตสซอรี

การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรีเป็น ชั้นเรียนแบบคละอายุ เพื่อเป็นการจำลองบรรยากาศ ของบ้าน มุ่งหวังให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พึ่งมีโอกาสช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ น้อง ๆ ขณะที่น้อง ๆ ก็จะมีโอกาสทำตามแบบอย่าง ของพี่ เป็นการฝึกทักษะการใช้ชีวิตในสังคมที่บุคคล มีความแตกต่างกัน

หลักการจัดห้องเรียนจะเริ่มใช้ในระดับชั้น เตรียมอนุบาล - ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยมีการจัดการ ดังนี้คือ

1. ระดับชั้นเตรียมอนุบาล ทำการคละอายุ โดยแบ่งเกณฑ์ห้องละไม่เกิน 20 คน
2. ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ ปีที่ 2 จะทำการ คละระดับชั้นละ 12 คน (จำกัด 24 คน)
3. ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็น ที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน แบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยาย อำนวยสวัสดิ์ จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีระดับความเข้าใจการสอนแบบมอนเตสซอรี อยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้สอดคล้องกับ ผลวิจัย สุขมา อุปรา และ สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูด้วยการอบรมภายใน ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการและวิธีการ มอนเตสซอรี กรณีศึกษา โรงเรียนนิเวศนาถรณ์ จังหวัด เชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงผลการพัฒนาครู

ในรูปแบบการอบรมภายในด้านการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยโดยใช้หลักการและวิธีการมอนเตสซอร์ของโรงเรียนนิวศานุสรณ์ ซึ่งเป็นรูปแบบการฝึกอบรมภายในที่แตกต่างจากการฝึกอบรมในสถาบัน โดยศึกษาจากการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรหลังจากได้รับการฝึกอบรมภายใน และศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหาการฝึกอบรมภายในของโรงเรียนนิวศานุสรณ์ ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ครูและบุคลากรระดับปฐมวัย ประกอบด้วยครูประจำชั้น 2 คน ครูผู้ช่วย 2 คน พี่เลี้ยง 3 คน และวิทยากรผู้ดำเนินการฝึกอบรมภายใน 1 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบศึกษารายกรณี ในระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 ศึกษาโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกกลุ่มข้อมูล วิเคราะห์องค์ประกอบและสรุปอุปนัย ผลการศึกษาพบว่าครูและบุคลากรที่ได้รับการอบรมภายในส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการและวิธีการมอนเตสซอร์ และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษามอนเตสซอร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอสำหรับโรงเรียนโรงเรียนบุญสมบัวติวิทยา อำเภอศรี จังหวัดชุมพร

- 1) ด้านหลักการสอนแบบมอนเตสซอร์
 - (1) จัดอบรมบุคลากรในองค์กรเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์อย่างต่อเนื่องให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บุคลากรมีเวลาในการศึกษาและพัฒนาความรู้ความเข้าใจมากขึ้น
 - (2) ควรมีการกระจายความรู้ สู่ทุกระดับ โดยฝ่ายบริหารเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินงาน

ขับเคลื่อนให้เกิดการกระจายความรู้ ควรมีการทบทวนเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถตอบโจทย์ได้อย่างแท้จริง

2) ด้านบทบาทของครูในระบบมอนเตสซอร์

- (1) ควรมีการชี้แจง หรือการอบรมหลักสูตรที่มีแนวทางและการเข้าใจร่วมกันสอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการเรียนรู้

3) ด้านเทคนิคการให้บทเรียน

- (1) ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความเข้าใจในการผลิตสื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
- (2) ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอน

4) สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา ควรจัดให้มีการอบรมเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสื่อ

5) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอร์ ควรจัดให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอร์ ในโรงเรียนระดับปฐมวัย เพื่อเข้าใจสภาพกำหนดนโยบายและทิศทางในการพัฒนาสภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการความรู้ การดำเนินงานทางด้านวิชาการให้มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจน์ เลียงพะระ. (2553). **คู่มือการสอนแบบมอนเตสซอรี หมวดชีวิตประจำวัน หมวดประสาทรับรู้ หมวดภาษา และ หมวดคณิตศาสตร์**. ประจวบคีรีขันธ์: โรงเรียนบ้านดอนใจดี.
- กุลา ตันติผลาชีวะ. (2545). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรตโปรดักส์.
- คริสติน วอร์ด. (2548). **คู่มือครูสำหรับเสริมสร้างสมองเด็กวัยเรียน**. กรุงเทพฯ: แพลน ฟอคิด.
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์. (2543). **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย:ตามแนวคิดมอนเตสซอรี**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2540). **การสอนแบบมอนเตสซอรีจากทฤษฎีสู่แบบการนำไปปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- บุญชู อังสวัสดิ์. (2553). **รายงานการพัฒนาการสอนแบบมอนเตสซอรีในบริบทประจวบคีรีขันธ์**. ประจวบคีรีขันธ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.
- บุหงา วัฒนะ. (2536). **การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี**. พระนครศรีอยุธยา : วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.
- ประมวญ ดิคนัน. (2534). **บ้านเด็ก : การพัฒนาเด็กตามแบบมอนเตสซอรี**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แพลนพับลิชชิ่ง.
- มลลิกา งามสะอาด. (2553). **คู่มือการสอนแบบมอนเตสซอรี หมวดชีวิตประจำวัน หมวดประสาทรับรู้ หมวดภาษา และ หมวดคณิตศาสตร์**. ประจวบคีรีขันธ์: โรงเรียนสามัคคีร่วมจิต.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: แพลนพับลิชชิ่ง.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). **หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มนตรี.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2540). **เอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาเรื่องจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Cheng, E.C.K. (2015). **Knowledge Management for School Education**. Springer Brief in Education, Hong Kong: Softcover.
- Dohrmann, K.R. (2003). **Outcomes for Students in a Montessori Program: A Longitudinal Study of the Experience in the Milwaukee Public Schools**. Amsterdam: Koninginneweg.
- Dohrmann, K.R., Nishida, T.K., Gartner, A., Lipsky, D.K., & Grimm, K.J. (2007). High School Outcomes for Students in a Public Montessori Program. **Journal of Research in Childhood Education**. 22(2), 205-217.
- Mathi, K. (2004). **Key Success Factors For Knowledge Management**. Master Thesis, Internationales Hochschulinstitut LINDAU, University of Applied Sciences/ FH Kempten. Germany: LINDAU.
- Takeuchi, N. (2000). SECI (Nonaka Takeuchi). JapanLillard, A.S. (2012, June). Preschool Children's Development in Classic Montessori, Supplemented Montessori, and Conventional Programs. **Journal of School Psychology**. (50), 379-401.
- Lillard, A.S. & Else-Quest, N. (2006. September 29). Evaluating Montessori Education. **Science**. (131), 1893-94.
- Lillard, A.S. (2005). **Montessori: The Science Behind the Genius**. New York: Oxford UP.
- Rathunde, K. (2003). A Comparison of Montessori and Traditional Middle Schools: Motivation, Quality of Experience, and Social Context. **The NAMTA Journal**. 28(3), 12-52.